

Sygn. akt I C 2031/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2015 roku

Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Anna Litwińska – Bargiel

Protokolant: Justyna Pasiak

po rozpoznaniu w dniu 18 maja 2015 roku w Dzierżoniowie

na rozprawie

sprawy z powództwa **J. M. (1)**

przeciwko **S. W. (1)**

o uznanie umowy darowizny za bezskuteczną

I. uznać za bezskuteczną umowę darowizny zawartą w dniu 08 stycznia 2014 roku w formie aktu notarialnego Rep. A numer (...)sporządzonego przed notariuszem W. G.prowadzącą (...) D.mocą której dłużnik J. W.darował bratu – pozwanemu S. W. (1)udział wynoszący 1/4 części w prawie własności działki zabudowanej budynkami gospodarczymi o numerze 107/2 o powierzchni 2165 metrów kwadratowych, położonej w G., gmina N., dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o numerze (...)wobec powódki J. M. (1), której przysługuje wierzytelność wobec J. W.wynikająca z tytułu wykonawczego w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie Wydział I Cywilny z dnia 16 stycznia 2014 roku, sygn. akt I Ns 398/12 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności co do należności głównej w kwocie 130 700 zł;

II. uznać za bezskuteczną umowę darowizny zawartą w dniu 08 stycznia 2014 roku w formie aktu notarialnego Rep. A numer (...)sporządzonego przed notariuszem W. G.prowadzącą (...) D.mocą której dłużnik J. W.darował bratu – pozwanemu S. W. (1)prawo własności działki o numerze (...), o powierzchni 14800 metrów kwadratowych, położonej w G., gmina N., dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o numerze (...)wobec powódki J. M. (1), której przysługuje wierzytelność wobec J. W.wynikająca z tytułu wykonawczego w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie Wydział I Cywilny z dnia 16 stycznia 2014 roku, sygn. akt I Ns 398/12 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności co do należności głównej w kwocie 130 700 zł;

III. zasądza od pozwanego S. W. (1) na rzecz powódki J. M. (1) kwotę 2 400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

IV. przyznać adw. B. S.z (...) D.ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie kwotę 2400 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu S. W. (1)z urzędu.

Sygn. akt I C 2031/14

UZASADNIENIE

Powódka J. M. (2)wystąpił przeciwko pozwanemu S. W. (1)o uznanie umowy darowizny z dnia 8 stycznia 2014r. zawartej w formie aktu notarialnego Rep. A (...)sporządzonego przed notariuszem W. G.prowadzącą (...) D., mocą

której dłużnik J. W. darował pozwanemu S. W. (1) udziału w wysokości $\frac{1}{4}$ części działki zabudowanej budynkami gospodarczymi nr (...) o powierzchni 2165m^2 położonej w G. gmina N., dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) oraz działki rolnej o nr 15 o powierzchni 14800m^2 położonej w G., gmina N., dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), za bezskuteczną w stosunku do strony powodowej, której przysługuje wierzytelność wobec J. W. stwierdzona tytułami wykonawczymi w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie z dnia 16 stycznia 2014r., sygn. akt I Ns 398/12 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Ponadto wniosła o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

Na uzasadnienie żądania pozwu podała, że przysługuje jej na mocy postanowieniem z dnia 16 stycznia 2014r. Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie wierzytelność w wysokości 130700 zł wobec J. W.. Dłużnik jednak w celu uniknięcia odpowiedzialności przepisał wszystko na brata, tj. pozwanego S. W. (1).

W piśmie procesowym z dnia 26 stycznia 2015r. pełnomocnik powódki sprecyzował, iż Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie postanowieniem z dnia 16 stycznia 2014r. orzekł o podziale majątku wspólnego powódki i J. W., w skład którego wchodziły między innymi: prawo własności w wysokości $\frac{1}{4}$ części działki zabudowanej budynkami gospodarczymi nr (...) o powierzchni 2165m^2 położonej w G. gmina N., dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) oraz prawo własności działki rolnej o nr 15 o powierzchni 14800m^2 położonej w G., gmina N., dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o numerze (...). W związku z podziałem majątku wspólnego Sąd zasądził od J. W. na rzecz powódki kwotę w wysokości 130700,00 zł, przyznając mu na wyłączną własność prawo własności wyżej wskazanych nieruchomości. Dłużnik nie wywiązał się dobrowolnie z obowiązku zapłaty i powódka była zmuszona do wszczęcia egzekucji. W toku postępowania egzekucyjnego powódka dowiedziała się, że J. W. darował bratu-pozwanemu S. W. (1) mocą umowy darowizny z dnia 8 stycznia 2014. wszelkie nieruchomości wchodzące przed podziałem w skład majątku wspólnego, w tym nieruchomości objęte przedmiotowym pozwem. W skutek niniejszej darowizny dłużnik J. W. stał się niewypłacalny, a powódka nie może zaspokoić swojego roszczenia, co przesądza o jej pokrzywdzeniu. J. W. dokonał darowizny zaledwie kilka dni przed dokonaniem przez Sąd podziału majątku wspólnego pomiędzy nim a powódką, co przesądza o celowości uniknięcia przez niego obowiązku spłat.

Pozwany S. W. (1) wniósł o oddalenie powództwa w całości. Podał, że J. W. w chwili zawarcia umowy darowizny był wyłącznym właścicielem działki nr (...) oraz udziału w wysokości $\frac{1}{4}$ działki nr (...), które otrzymał w drodze darowizny od mamy- S. W. (2). Zawarcie umowy darowizny w dniu 8 stycznia 2014r. było podyktowane faktem, iż J. W. miał zadłużenie wobec niego i jego syna pozwanego P. W.. Udzielili mu pożyczki na pokrycie bieżących wydatków i alimentów. Ponadto działka nr (...) jest zabudowana i J. W. obawiał się, iż nie będzie go stać na pokrycie kosztów podatkowych z nią związanych.

W piśmie procesowym z dnia 25 stycznia 2015r. pozwany podniósł, iż pozostały majątek dłużnika J. W. wystarcza na pokrycie zobowiązania wobec powódki. Ponadto objęta pozwem działka nr (...) obciążona jest prawem dożywocia, tym samym powództwo w tym zakresie jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego.

W piśmie procesowym z dnia 23 lutego 2015r. pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie żądań pozwu w całości oraz zasądzenie kosztów udzielonej pomocy prawnej jako pełnomocnika z urzędu. Wskazano, iż działka nr (...), objęta pozwem- wbrew twierdzeniom strony powodowej- nie wchodziła w skład majątku wspólnego. Ponadto nie można mówić o niewypłacalności dłużnika J. W., to twierdzenie jest co najmniej przedwczesne. Egzekucja komornicza bowiem nie jest nieskuteczna i jest prowadzona z innych składników majątkowych dłużnika. W niniejszej sprawie mamy do czynienia z wierzytelnością przyszłą, do której stosuje się art. 530kc, wymagający po stronie dłużnika działania w zamiarze pokrzywdzenia przyszłego wierzyciela. Ten warunek nie został udowodniony przez powódkę. Dłużnikowi- J. W. nie można bowiem przypisać świadomego dążenia do pokrzywdzenia wierzycieli. Nie działał on z winą umyślną, tj. nie można postawić mu zarzutu, iż wiedział o powstaniu w przyszłości zobowiązań i dokonał czynności prawnej w zamiarze pokrzywdzenia przyszłego wierzyciela. W toku postępowania o podział majątku wspólnego

dłużnik informował Sąd, iż nie ma możliwości spłaty byłej żony, liczył na podział fizyczny majątku wspólnego. Nie spodziewał się, że zostanie przyznany mu na wyłączną własność cały majątek z obowiązkiem spłaty powódki.

W odpowiedzi na powyższe zarzuty strona powodowała podniosła, iż egzekucja komornika nie jest skuteczna, komornikowi nie udało się uzyskać żadnych kwot na rzecz powódki. Ponadto dłużnik musiał uświadamiać sobie, iż to jemu zostaną przyznane wszystkie składniki majątku wspólnego z jednoczesną spłatą powódki. Powódka przez cały czas trwania sprawy o podział majątku wspólnego wносиła o dokonanie spłat jej udziału z uwagi na to, iż wyprowadziła się ze wspólnej nieruchomości.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany S. W. (1) jest bratem J. W..

Okoliczność bezsporna

J. W. był właścicielem działki nr (...) położonej w miejscowości G., gmina N. o powierzchni 14800m², dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) oraz udziału w wysokości 1/4 części działki zabudowanej budynkami gospodarczymi nr (...) o powierzchni 2165m² położonej w miejscowości G. gmina N., dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o numerze (...).

Dowód:

- kserokopia aktu notarialnego z dnia 8 stycznia 2014 roku Rep. A nr 93/2014 – k. 41-46;
- wydruk odpisu zupełnego księgi wieczystej o (...) oraz (...) - k. 65-73.

Na podstawie umowy darowizny sporządzonej w formie akt notarialnego z dnia 8 stycznia 2014 roku przed notariuszem W. G.(...) D., Repertorium A nr 93/2014, J. W. darował swojemu bratu S. W. (1) działkę nr (...) położoną w miejscowości G., gmina N. o powierzchni 14800m² dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) oraz udział w wysokości 1/4 części działki zabudowanej budynkami gospodarczymi nr (...) o powierzchni 2165m² położonej w miejscowości G. gmina N., dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o numerze (...). Następnie na mocy tej samej umowy darowizny S. W. (1) darował swojemu synowi P. W. działkę rolną nr (...).

Dowód:

- kserokopia umowy darowizny z dnia 8 stycznia 2014r. , Rep. A 93/2014,
- zeznania świadka J. W. – k. 77;
- przesłuchanie pozwanego S. W. (1) – k. 78.

Umowę darowizny J. W. dokonał w obawie przed wierzycielami, tj. powódką J. M. (1) oraz córką, wobec której ma obowiązek alimentacyjny. J. W. nie ma innych wierzycieli oprócz wymienionych.

Pozwany mieszka razem z bratem J. W.. Pozwany był świadom, że jest prowadzona sprawa o podział majątku wspólnego brata i jego byłej żony-powódki. Syn pozwanego nawet proponował powódce wykupienie jej udziału w majątku wspólnym, jednakże transakcja nie doszła do skutku.

Dowód:

- zeznania świadka J. W. – k. 77;

- przesłuchanie pozwanego S. W. (1) – k. 78.

Postanowieniem z dnia 16 stycznia 2014r. Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie dokonał podziału majątku wspólnego powódki J. M. (1) oraz J. W.. Postępowanie zostało zainicjowane przez powódkę, która przez cały czas jego trwania domagała się spłaty na swoją rzecz. Natomiast J. W. podawał, że nie ma środków finansowych na spłatę byłej żony, gdyż utrzymuje się z prac dorywczych oraz z funduszy uzyskanych ze sprzedaży nieruchomości gruntowych stanowiących jego majątek osobisty.

Sąd ustalił, że w skład majątku wspólnego J. M. (1) oraz J. W. wchodzi prawo własności nieruchomości: działki nr (...), położonej w G. 17B, dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą nr (...), działki nr (...), położonej w G. 17B, dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą nr (...) oraz lokalu mieszkalnego położonego w G. 17B/1, dla którego Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą nr (...) o łącznej wartości 261400 zł. Po czym Sąd dokonał podziału niniejszego majątku poprzez przyznanie na wyłączną własność J. W. wszystkie składniki zasądając jednocześnie spłatę na rzecz powódki J. M. (3) w kwocie 130700 zł.

Postanowieniem z dnia 03 marca 2014r. Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie nadał klauzulę wykonalności na w/w postanowienie w części dotyczącej zasądzonych spłat na rzecz J. M. (1).

Dowód:

- akta Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie o sygn. I Ns 398/12;
- zeznania świadka J. W. – k. 77;
- zeznania powódki J. M. (1).

Na podstawie powyżej wskazanego tytułu wykonawczego strona powodowa wszczęła w dniu 12 marca 2014 roku postępowania egzekucyjne przeciwko J. W., które Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie T. M. prowadzi pod sygn. akt Km 751/14.

W toku postępowania została wszczęta egzekucja z udziału w nieruchomości, tj. z działki nr (...), położonej w G. 17B, dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...), z działki nr (...) położonej w G. 17B, dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...) oraz z lokalu mieszkalnego nr (...) wraz z udziałem w częściach wspólnych położonego w G. 17B, dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...).

W toku postępowania dłużnik J. W. złożył wyjaśnienia, w których podał, że nie posiada żadnego majątku z którego można byłby prowadzić egzekucję. Ujawnił, iż nie jest właścicielem nieruchomości, gdyż wszystkie które posiada darował bratu w styczniu 2014r. Nie osiąga dochodów, a utrzymuje się z prac dorywczych. Płaci alimenty na córkę ze środków uzyskanych ze sprzedaży nieruchomości gruntowej. Oświadczył, że nie zamierza spłacić zadłużenia z powodu braku możliwości zarobkowych

Dowód:

- a kta egzekucyjne Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie T. M. o sygn. Km 751/14.

Wyrokiem z dnia 29 września 2014r. Sąd Okręgowy w Świdnicy w sprawie o sygn. akt I C 1048/14 uznał za bezskuteczną umowę darowizny z dnia 8 stycznia 2014r. sporządzoną w formie aktu notarialnego Rep. A (...)przed notariuszem W. G.prowadzącą (...) D., w części w której dłużnik J. W.darował bratu- pozwanemu S. W. (1)udział wynoszący 1/2 części nieruchomości rolnej, obejmującej działkę gruntu nr (...)o powierzchni 1043m² położonej w G.numer 17b, gmina N., dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą nr (...)oraz udział wynoszący 1/2 części w lokalu mieszkalnym numer (...)położonego w G.numer 17b, gmina N., dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą nr (...)wobec powódki J. M. (1), której przysługuje wierzytelność wobec

J. W. wynikająca z tytułu wykonawczego-postanowienie Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie Wydział I Cywilny z dnia 16 stycznia 2014r. sygn. akt I Ns 398/12 zaopatrzonego w klauzulę wykonalności- co do należności głównej w kwocie 130700,00 zł.

Dowód:

- kserokopia wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy w sprawie o sygn. akt IC 1048/14 z dnia 29.09.2014r.-k.40.

W związku z powyższym wyrokiem Sądu Okręgowego w Świdnicy Komornik Sądy przy Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie T. M. wszczął egzekucję z udziału w nieruchomości stanowiących działkę nr (...), położoną w G. 17B, dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...) oraz z lokal mieszkalny nr (...) wraz z udziałem w częściach wspólnych położonego w G. 17B, dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...), których ujawnionym właścicielem jest pozwany S. W. (1). Tym samym egzekucja jest prowadzona z całych tych nieruchomości, tj. z udziału dłużnika oraz z udziału pozwanego S. W. (1).

Ponadto rozszerzono egzekucję o kwotę 3600 zł zasądzoną od pozwanego S. W. (1) mocą powyższego wyroku Sądu Okręgowego tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W toku postępowania egzekucyjnego dokonano opisu i oszacowania wartości nieruchomości. Biegły sądowy uznał, że wartość rynkowa na dzień 27 marca 2015r. nieruchomości gruntowej zabudowanej w granicach działki nr (...), obręb G., dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...) wynosi 33 200 zł, a lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w G. 17B, dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...) wynosi 166 800 zł.

Dowód:

- a kta egzekucyjne Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie T. M. o sygn. Km 751/14.

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu powództwo jest zasadne.

W niniejszej sprawie powódka J. M. (1) wniosła o uznanie umowy darowizny w części dotyczącej udziału w wysokości ¼ części działki zabudowanej budynkami gospodarczymi nr (...)o powierzchni 2165m² położonej w G.gmina N., dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o numerze (...)oraz działki rolnej o nr 15 o powierzchni 14800m² położonej w G., gmina N., dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), zawartej w dniu 08 stycznia 2014 roku pomiędzy J. W.a pozwanym S. W. (3), w formie aktu notarialnego, (...) D.przed notariuszem W. G., Repertorium A nr 93/2014 – za bezskuteczną w stosunku do niej. Powołała się przy tym na okoliczność, że wskazana umowa została zawarta z jej pokrzywdzeniem, albowiem uniemożliwia zaspokojenie przysługującej jej wierzytelności, tj. stwierdzonej tytułem wykonawczym z dnia 16 stycznia 2014 roku w sprawie o sygn. akt I Ns 398/12 w wysokości 130700 zł.

W świetle treści żądania pozwu i jego uzasadnienia nie ma wątpliwości, iż strona powodowa wystąpiła w rozpoznawanej sprawie z tzw. skargą pauliańską uregulowaną w przepisach art. 527-534 k.c., których celem jest ochrona wierzyciela przed działaniami dłużnika zmierzającymi do jego pokrzywdzenia przez pozbawienie go możliwości zaspokojenia przysługującej mu wierzytelności.

Zgodnie z zasadą odpowiedzialności osobistej dłużnik odpowiada za zobowiązanie zasadniczo całym swoim majątkiem – zarówno obecnym, jak i przyszłym, z tym że w praktyce wierzyciel może liczyć na zaspokojenie swojej należności tylko z majątku dłużnika istniejącego w chwili realizacji roszczenia. Zaciągnięcie zobowiązania nie wpływa na swobodę dłużnika w dysponowaniu swoim majątkiem. Pomimo istnienia długów może on nadal rozporządzać swoimi prawami majątkowymi, jak również zaciągać nowe zobowiązania. Wskutek takich działań majątek dłużnika może jednak zostać

doprowadzony do stanu uniemożliwiającego lub zagrażającego zaspokojeniu wierzyciela, który w związku z tym ponosi ryzyko niewypłacalności dłużnika (A. Ohanowicz (w:) System prawa cywilnego, t. III, cz. 1, s. 944).

Celem instytucji skargi pauliańskiej jest ochrona interesów wierzyciela na wypadek niełojalnego (czy wręcz nieuczciwego) postępowania dłużnika, który z pokrzywdzeniem wierzyciela wyzbywa się składników swego majątku na rzecz osób trzecich lub majątek ten obciąża, zaciągając kolejne zobowiązania, i w ten sposób stwarza lub pogłębia stan swojej niewypłacalności (M. Pyziak-Szafnicka (w:) System prawa prywatnego, t. 6, s. 1226 i n.).

Roszczenie pozwu znajduje swoją podstawę w art. 530 k.c. w zw. z art. 527 k.c. i nast., które statuuje ochronę przyszłego wierzyciela w razie niewypłacalności dłużnika. Zgodnie z przepisem art. 527 § 1 k.c., gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Zgodnie z art. 530 kc przepisy dotyczące skargi pauliańskiej stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy dłużnik działał w zamiarze pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli. Jeżeli jednak osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową odpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną tylko wtedy, gdy osoba trzecia o zamiarze dłużnika wiedziała. W świetle wskazanych przepisów uwzględnienie powództwa opartego na nich nastąpi tylko wówczas, gdy wierzyciel udowodni, że:

- a) przysługuje mu wierzytelność względem dłużnika,
- b) dłużnik dokonał czynności prawnej z osobą trzecią,
- c) w wyniku tej czynności prawnej osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową,
- d) przedmiotowa czynność prawna została dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli,
- e) przy dokonaniu czynności prawnej dłużnik działał z zamiarem pokrzywdzenia wierzycieli,
- f) osoba trzecia wiedziała o tym, iż dłużnik działał z zamiarem pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli.

Wszystkie wskazane przesłanki muszą przy tym wystąpić łącznie, a ciężar ich udowodnienia spoczywa na wierzycielu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 20 listopada 1996 roku, I ACr 306/96, „Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Lublinie” 1997, nr 2, poz. 9; K. Pietrzykowski, Kodeks cywilny. Komentarz, tom I, Warszawa 2002, s. 1277). Niekiedy jednak obowiązek udowodnienia niektórych z wymienionych przesłanek zostaje złagodzony przez wprowadzenie odpowiednich domniemań prawnych, a nawet wierzyciel zostaje z niego w całości zwolniony.

Odnosząc się do pierwszej z ww. przesłanek Sąd wskazał, iż wierzycielem przyszłym w rozumieniu tego przepisu jest taki wierzyciel, którego wierzytelność jeszcze nie istnieje w sensie prawnym w chwili dokonywania przez dłużnika (przyszłego dłużnika) czynności prawnej w warunkach określonych w art. 527 § 1 k.c. Chodzi zatem o sytuację, gdy dłużnik najpierw dokonuje czynności powodujących jego niewypłacalność a dopiero potem powstaje jego zobowiązanie w stosunku do wierzyciela. Nie jest przy tym konieczne, aby powstanie wierzytelności przyszłej było do końca pewne, w szczególności by w chwili dokonywania czynności prawnej dłużnik znał przyszłych wierzycieli lub wiedział, kiedy i jakie wierzytelności powstaną. Wystarczy by dłużnik działał z zamiarem pokrzywdzenia swoich ewentualnych przyszłych wierzycieli. Chroniona wierzytelność powinna istnieć w chwili wniesienia skargi pauliańskiej, a co najmniej w chwili wyrokowania.

W dniu dokonywania zaskarżonej umowy darowizny, tj., w dniu 8 stycznia 2014r., wierzytelność powódki jeszcze nie istniała, gdyż powstała w dniu 16 stycznia 2014r., a więc mamy do czynienia z pokrzywdzeniem przyszłego wierzyciela. Jednakże na dzień wniesienia powództwa w niniejszej sprawie, tj. na dzień 1 grudnia 2014r. ta wierzytelność bezspornie istniała. Wynika to z dowodu z dokumentów w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie

z dnia 16 stycznia 2014 roku w sprawie o sygn. akt I Ns 398/14. Bezsprzeczne jest także, że wskazany tytuł egzekucyjny został zaopatrzony w klauzulę wykonalności. Zresztą fakt ten nie był kwestionowany przez pozwanego.

Po drugie, nie budzi także wątpliwości fakt, że J. W. był właścicielem udziału w wysokości $\frac{1}{4}$ części działki zabudowanej budynkami gospodarczymi nr (...) o powierzchni 2165m^2 położonej w G. gmina N., dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) oraz działki rolnej o nr 15 o powierzchni 14800m^2 położonej w G., gmina N., dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), a następnie na podstawie umowy darowizny z dnia 08 stycznia 2014 roku - darował te nieruchomości swojemu bratu - pozwanemu S. W. (1). Wbrew twierdzeniom strony powodowej niniejsze nieruchomości stanowiły majątek osobisty dłużnika J. W.. Tym samym mógł on nim swobodnie dysponować przed dokonaniem przez sąd podziału majątku wspólnego powódki i dłużnika J. W.. Wynika to bowiem z dowodu z dokumentu w postaci aktu notarialnego z dnia 08 stycznia 2014 roku sporządzonego w (...) D. przed notariuszem W. G., Repertorium A numer (...) oraz zeznań świadka J. W. i przesłuchania pozwanego. Należy na marginesie zauważyć, że pozwany nie kwestionował tej okoliczności.

Nie budzi przy tym wątpliwości, że w wyniku opisanej powyżej czynności prawnej - umowy darowizny spornych nieruchomości pozwany uzyskał korzyść majątkową, a mianowicie prawo własności tych nieruchomości. Należy podkreślić, że w przepisie art. 527 § 1 k.c. nie chodzi o korzyść majątkową w sensie potocznym, utożsamianą np. z nabyciem rzeczy za cenę niższą od wartości tej rzeczy, kiedy to za „korzyść” uważa się różnicę między wartością rynkową rzeczy, a zapłaconą ceną. Korzyścią majątkową w rozumieniu omawianego przepisu jest nabycie przez osobę trzecią prawa majątkowego przedstawiającego pewną wartość, przy czym drugorzędne znaczenie ma cena nabycia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 28 października 1999 roku, I ACa 638/99, OSA 2002, nr 2, poz. 14). W niniejszej sprawie pozwany otrzymała tak rozumianą korzyść majątkową. Warto przy tym zauważyć, że nawet przy przyjęciu potocznego znaczenia tego pojęcia na gruncie omawianych przepisów także uzyskał on taką korzyść, gdyż otrzymała przedmiotowe prawo majątkowe nieodpłatnie.

Nie można podzielić stanowiska pozwanego, iż celem przedmiotowej umowy darowizny była spłata zadłużenia, jakie posiadał dłużnik J. W. wobec pozwanego S. W. (1) i jego syna P. W.. Stosownie do treści art. 6 kc to strona pozwana winna była wykazać swoje prawo do wierzytelności oraz jej wysokość, skoro wywodzi z tego faktu skutki prawne w postaci zakwestionowania uzyskania korzyści majątkowej na skutek zaskarżonej umowy i jej nieodpłatnego charakteru. Pozwany nie uczynił zadość temu obowiązkowi procesowemu.

Przyznając nawet rację pozwanemu, ta należy podkreślić, iż jeżeli dłużnik na podstawie porozumienia z wierzycielem zaspokaja go w inny sposób, niż przewidywała to pierwotna umowa, nie ma przeszkód do objęcia takiej czynności skargą z art. 527 i nast. k.c., jeżeli doprowadziła ona do pokrzywdzenia pozostałych wierzycieli. Jeżeli zatem dłużnik, który nie dysponuje gotówką umożliwiającą spłatę zobowiązania pieniężnego, zawiera z wierzycielem umowę darowizny nieruchomości, która prowadzi do wygaśnięcia zobowiązania, jak wg pozwanego miałyby to miejsce w niniejszej sprawie, to nie jest to zwykłe spełnienie świadczenia. Jest to zmiana pierwotnego świadczenia, która, jeśli usuwa z majątku dłużnika aktywa, to uniemożliwia innym wierzycielom zaspokojenie się z nich i tym samym może być przedmiotem skargi pauliańskiej.

Trzeba, bowiem stwierdzić, że wprowadzie dłużnik co do zasady ma prawo wyboru wierzyciela, którego chce spłacić, skoro przy wielości wierzycieli przepisy nie przewidują szczególnej kolejności ich spłacania i sam fakt wyboru jednego z nich i spłacenie jego wierzytelności, nie może być przedmiotem zarzutu z art. 527 § 1 k.c., to jednak w niektórych sytuacjach przepis ten będzie miał zastosowanie. Będzie tak między innymi wtedy, gdy dłużnik dokonał wyboru wierzyciela w sposób arbitralny, prowadzący do uprzywilejowania go, kosztem pozostałych, szczególnie w okolicznościach wyprowadzania z jego majątku istotnych składników, która doprowadza do niemożności zaspokojenia się pozostałych wierzycieli.

Istotne jest zatem, czy zaskarżona czynność narusza kolejność zaspokajania wierzycieli obowiązującą w postępowaniu egzekucyjnym, a więc, czy spłacony wierzyciel korzystałby w tym postępowaniu z takiego samego pierwszeństwa i

byłby tak samo zaspokojony, gdyby do zaskarżonej czynności nie doszło (por. między innymi wyrok SN z dnia 23 lipca 2003 r. (...) 299/01).

W niniejszej sprawie pozwany powołując się na spłatę długu nie wykazał, że przysługiwało mu pierwszeństwo zaspokojenia z majątku brata w takim samym stopniu, w jakim uzyskał zaspokojenie w wyniku zawartej umowy darowizny, zatem przepis art. 527 ma zastosowanie do zaskarżenia tej umowy. (zob. wyrok SN z dnia 23 listopada 2005 r., II CK 225/05 LEX 369449).

W ocenie Sądu wskazana czynność prawna dokonana została jednocześnie z pokrzywdzeniem wierzycieli. Wedle bowiem przepisu art. 527 § 2 k.c., czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Przy czym ustawodawca nie zdefiniował pojęcia niewypłacalności na potrzeby instytucji skargi pauliańskiej. W doktrynie oraz w orzecznictwie na ogół przyjmuje się, że niewypłacalność dłużnika w rozumieniu art. 527 § 2 k.c. oznacza taką sytuację, gdy majątek dłużnika nie wystarcza na pokrycie wszystkich jego długów. Po stronie dłużnika zachodzi brak możliwości wywiązania się z zobowiązań finansowych (tak min. wyrok SN z dnia 24 listopada 2000 roku, V CKN 149/00, niepublikowany; wyrok SN z dnia 24 stycznia 2000 roku, III CKN 554/98, niepublikowany). W orzecznictwie przyjmuje się, że dłużnik staje się niewypłacalny w wyższym stopniu także wtedy, gdy zaspokojenie można uzyskać z dodatkowym znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka, co oznacza, iż pokrzywdzenie powstaje również na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela (por. wyrok SN z dnia 28 listopada 2001 roku, IV CKN 525/00, niepublikowany). Niewypłacalność lub jej pogłębienie musi być jednocześnie następstwem dokonania zaskarżonej czynności prawnej, co oznacza, że bez tej czynności wskazany stan majątkowy nie wystąpiłby po stronie dłużnika (por. K. Pietrzykowski, Kodeks cywilny. Komentarz, tom I, Warszawa 2002, s. 1281-1282).

Stan pokrzywdzenia wierzycieli ocenia się przy tym nie według chwili dokonania zaskarżonej czynności prawnej, lecz według chwili wniesienia skargi i orzekania w tym przedmiocie (tak min. wyrok SN z dnia 22 marca 2001 roku, V CKN 280/00, niepublikowany; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 listopada 1997 roku, I ACa 737/97, „Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Warszawie” 1998, nr 4, poz. 36; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 07 grudnia 1995 roku, I ACr 967/95, „Orzecznictwo Sądu Apelacyjnego w Warszawie” 1996, nr 10, poz. 46). Jest to o tyle istotne, że sam fakt dokonania przez dłużnika niekorzystnego rozporządzenia majątkowego nie uzasadnia jeszcze jego podważenia. Skarga wierzyciela nie będzie, bowiem zasadna, jeżeli w majątku dłużnika będą inne składniki pozwalające na zaspokojenie. Przeniesienie momentu oceny zachowania dłużnika na chwilę późniejszą stwarza mu możliwość podjęcia działań zmierzających do uiszczenia należności na rzecz wierzyciela. Bezczynność dłużnika w tym zakresie pozwala na uznanie, że działał on z zamiarem zaszkodzenia wierzycielowi. Pokrzywdzenie wierzyciela nie może być jednak wprost utożsamiane ze szkodą w takim znaczeniu, jakie temu pojęciu nadaje się w prawie cywilnym. Oznacza ono tylko możliwość powstania szkody, wyrażającą się w złej prognozie, co do możliwości spełnienia przez dłużnika świadczenia.

Zgodnie z powyższym dla określenia przesłanki niewypłacalności należy porównać faktyczny stan majątkowy dłużnika oraz wysokość jego zobowiązań. Dłużnik J. W. w chwili wniesienia powództwa oraz w chwili orzekania posiadał majątek w postaci udział w wysokości 1/2 w prawie własności:

- działki nr (...), położonej w G. 17B, dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...)
- lokalu mieszkalnego nr (...) wraz z udziałem w częściach wspólnych położonego w G. 17B, dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...).

Dłużnikowi przysługuje prawo własności tych nieruchomości na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie z dnia 16 stycznia 2014r. wydanego w sprawie o sygn. akt I Ns 398/12, tj. na skutek podziału majątku wspólnego. Współwłaściciel w udziale w wysokości 1/2 obu tych nieruchomości jest pozwany S. W. (1) na podstawie zaskarżonej umowy darowizny z dnia 8 stycznia 2014r.

Na skutek wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 29 września 2014r. w sprawie o sygn. akt IC 1048/14 zaskarżona umowa darowizny w części dotycząca w/w nieruchomości, tj. udziału w wysokości 1/2 w prawie własności działki nr (...), położonej w G. 17B, dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...) oraz lokalu mieszkalnego nr (...) wraz z udziałem w częściach wspólnych położonego w G. 17B, dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...) została uznana za bezskuteczną wobec powódki. W konsekwencji czego postępowanie egzekucyjne na rzecz powódki toczy się z całych obu nieruchomości. Jednakże wyrok Sądu Okręgowego uwzględniający skargę paulańską do w/w nieruchomości nie oznacza, że te składniki wróciły do majątku dłużnika.

W rezultacie orzeczenia uwzględniającego skargę paulańską, które ma charakter konstytutywny i wywołuje skutki ex tunc, zaskarżona umowa w stosunku do wierzyciela, który wystąpił o uznanie jej za bezskuteczną, traktowana jest tak, jakby w ogóle nie była zawarta. Uznanie umowy za bezskuteczną jedynie wobec określonego wierzyciela oznacza, że umowa ta pozostaje ważna i nadal wywołuje zamierzone przez strony skutki prawne (wyrok SA w Warszawie z dnia 11 lipca 2012 r., I ACa 1230/11, LEX nr 1216421). Wyrok uznający na podstawie art. 527 k.c. bezskuteczność określonej czynności prawnej przenoszącej przedmiot lub prawo z majątku dłużnika do majątku osoby trzeciej nie powoduje ich powrotu do majątku dłużnika, lecz jedynie daje wierzycielowi prawo zaspokojenia się z tego przedmiotu lub prawa, pozostających w majątku osoby trzeciej, przed jej wierzycielami. Wierzyciel może prowadzić egzekucję z tego przedmiotu lub prawa na podstawie tytułu wykonawczego wystawionego przeciwko dłużnikowi, bez konieczności uzyskania tytułu wykonawczego przeciwko osobie trzeciej (postanowienie SN z dnia 7 kwietnia 2011 r., IV CSK 375/10, LEX nr 786396; por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 7 października 2011 r., II CSK 3/11, LEX nr 1043997).

Niniejsze prawo własności obu nieruchomości zostały wycenione na potrzeby postępowania egzekucyjnego przez biegłego sądowego i ich wartość na dzień 27 marca 2015r. wynosi łącznie 200 000 zł. Należy podkreślić, iż ta kwota dotyczy całego prawa własności obu nieruchomości, a w skład majątku dłużnika – mając na uwadze powyższe uwagi dotyczącego skuteczności wyroku Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 29 września 2014r. - wchodzi udział w prawie własności w/w nieruchomości w wysokości 1/2. W konsekwencji należy uznać, iż wartość majątku dłużnika wynosi 100 000 zł. Przy czym jest to jedynym składnikiem majątku dłużnika umożliwiającym skuteczną egzekucję. Dłużnik J. W. bowiem nie posiada żadnych innych dochodów ani także żadnych przedmiotów majątkowych, z których można byłoby zaspokoić dług strony powodowej. Z akt spraw egzekucyjnej Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Dzierżoniowie T. M. o sygn. Km 751/14 wynika, że na dzień orzekania w niniejszej sprawie zadłużenie dłużnika wynosi na łączną sumę około 160 000 zł. Porównując zatem stan zadłużenia dłużnika oraz możliwości jego spłacenia - wątpliwości nie budzi, iż zaspokojenie wierzyciela nie nastąpi w całości.

Jednocześnie Sąd doszedł do przekonania, że ujawnione w niniejszej sprawie okoliczności wskazują, iż w wyniku zaskarżonej czynności dłużnik J. W. stała się niewypłacalny w wyższym stopniu, gdyż wyzbył się składników majątku, z których mogło nastąpić zaspokojenie wierzytelności powódki, a w zamian nie uzyskał żadnego ekwiwalentu, który mógłby być przeznaczony na zaspokojenie roszczeń jego wierzycieli. Istotne bowiem jest to, iż brat dłużnika – pozwany - nabyła prawa majątkowe, z których mogła być prowadzona egzekucja.

Reasumując powyższe, w ocenie Sądu w niniejszej sprawie obecna sytuacja majątkowa dłużnika J. W. uniemożliwia zaspokojenia wierzytelności strony powodowej w wystarczającym zakresie oraz powoduje, że w przyszłości takie zaspokojenie może nastąpić ze znacznie większym nakładem kosztów i czasu w porównaniu z sytuacją majątkową dłużnika istniejącą przed dokonaniem zaskarżonej darowizny. Tym samym natapiało pokrzywdzenie po stronie powódki na skutek zaskarżonej umowy darowizny.

Ostatnie przesłanki mają charakter subiektywny, ponieważ wiążą się ze sferą intelektualną i wolicjonalną stron uczestniczących w zaskarżonej czynności prawnej. Artykuł 530 k.c. zastrzega przesłanki subiektywne, uzależniając skuteczność ochrony wierzyciela od istnienia po stronie dłużnika zamiaru pokrzywdzenia wierzyciela.

Przesłanka ta jest spełniona, jeżeli w chwili dokonywania czynności dłużnik obejmuje świadomością lub przynajmniej mógł i powinien zdać sobie sprawę, przy zachowaniu należytej staranności, że w przyszłości będą wchodzić w grę

jakieś zobowiązania, jak też, jaki skutek czynność wywoła w jego majątku. Nie jest przy tym istotne, czy zna osobę przyszłego wierzyciela, kiedy powstaną zobowiązania i jakie będą ich rozmiary. Jego działanie nastawione jest na pomniejszenie swego majątku w celu uczynienia niemożliwym zaspokojenie przyszłego wierzyciela albo ograniczenie takiej możliwości. Po wykazaniu przez wierzyciela, że dokonując krzywdzącej czynności, dłużnik działał z takim właśnie zamiarem, odpowiednie zastosowanie mieć będą przepisy art. 527 i nast. k.c.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego prezentowane jest stanowisko, zgodnie z którym, zwrotu "dłużnik działa w zamiarze pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli oznacza świadome dążenie do pokrzywdzenia, zamiar zmniejszenia majątku, działanie w celu uniemożliwienia lub przynajmniej ograniczenia możliwości zaspokojenia (tak SN wyroku z dnia 28 marca 2003 r. IV CKN 1965/00).

Uregulowanie art. 530 k.c. jest potwierdzeniem szerokiej ochrony wierzyciela, która dotyczy zarówno zobowiązań istniejących w chwili dokonywania czynności rozporządzającej, jak również tych, które powstaną w przyszłości. Wprowadza jednak równowagę pomiędzy zabezpieczeniem interesów przyszłego wierzyciela i dłużnika przez ograniczenie swobody dysponowania majątkiem jedynie do rozmyślnego dążenia do uwolnienia się od spełnienia zobowiązania, którego powstanie w przyszłości jest realne. Nie ma podstaw do przyjęcia, że zakresem ochrony przyszłego wierzyciela nie jest objęta taka sytuacja, w której dłużnik rozporządza istotnymi składnikami swojego majątku, posiadając nierozliczone zobowiązania z tytułu majątku wspólnego jego i jego byłej żony.

W stanie faktycznej niniejszej sprawy przesłana zamiaru pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli została spełniona. Sąd ustalił, że dłużnik J. W. w chwili zawarcia zaskarżonej umowy darowizny wiedział, że nie będzie w stanie spłacić byłej żony, gdyby takie rozstrzygnięcie zapadło w sprawie o podział majątku wspólnego, bo jego sytuacja finansowa nie pozwalała na to. Rozporządzając jedynymi wartościowymi składnikami swojego majątku, tj. nieruchomościami, między innymi w drodze zaskarżonej umowy darowizny miał świadomość, że będzie niewypłacalny, że to będzie stan stały. Poza prawem własności nieruchomości nie posiadał innych składników majątkowych z których wierzyciel mógłby się zaspokoić.

Ponadto powstanie wierzytelności wobec powódki na dzień dokonania zaskarżonej umowy darowizny było realne. Sąd, dokonując podziału majątku wspólnego dłużnika i jego byłej żony- powódki, uwzględnił stanowisko byłej żony i przyznał mu na wyłączną własność cały majątek wspólny zasądzając jednocześnie spłaty na rzecz byłej żony. Stanowisko powódki w toku postępowania działowego było konsekwentne i uzasadnione istnieniem konfliktu pomiędzy powódką a jej byłym mężem i jego rodziną, którzy zamieszkiwali w nieruchomości objętej wnioskiem o podział majątku wspólnego. Jednocześnie dłużnik nie zaproponował racjonalnego sposobu podziału majątku wspólnego, powoływał się tylko na brak środków na spłatę byłej żony. Tym samym dłużnik powinien był się liczyć z takim rozstrzygnięciem sprawy działowej. Miał także świadomość wysokości przyszłej spłaty na rzecz byłej żony, skoro cały majątek wspólny został wyceniony przez biegłego sądowego. Sam dłużnik zeznał w toku niniejszego postępowania, iż dokonał zaskarżonej umowy darowizny także we względu na zadłużenie wobec powódki i córki, wobec której ciąży na nim obowiązek alimentacyjny.

Dłużnik podkreślał, że nie ukrywał w toku postępowania dzianego, że nie ma środków na spłatę byłej żony. Jednakże do dnia 8 stycznia 2014r. posiadał majątek w postaci prawa własności nieruchomości, między innymi tych objętych rozpoznawanym pozwem. W świetle tego, należy zadać sobie pytanie -w jakim celu dłużnik wyzbył się jedynych istotnych składników majątkowych, tj. nieruchomości, bez uzyskania ekwiwalentu? W ocenie Sądy, aby uniemożliwić przyszłemu wierzycielowi-powódce uzyskania zaspokojenia jej roszczeń z tytułu podziału majątku wspólnego. Tym samym działał z zamiarem pokrzywdzenia przyszłego wierzyciela - powódki.

Zaostrzenie przesłanek skargi paulińskiej dotyczy także stanu świadomości osoby trzeciej. Kolejnym warunkiem zaskarżenia przez wierzyciela czynności prawnej dłużnika dokonanej przed powstaniem jego wierzytelności jest, wymóg wystąpienia przesłanki subiektywnej po stronie osoby trzeciej a mianowicie by w chwili uzyskania korzyści majątkowej wiedziała, że dłużnik - dokonując czynności - działał w zamiarze pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli. Po stronie osoby trzeciej musi, więc istnieć pozytywna znajomość zamiaru dłużnika. Przy czym nie jest wystarczające

wykazanie, że osoba trzecia przy dołożeniu należytej staranności mogła wiedzieć, lecz konieczna jest rzeczywista wiedza o zamiarze dłużnika pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli. Jeśli jednak osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową nieodpłatnie - wówczas zastosowanie znajdzie art. 528 k.c. i w takim przypadku stan świadomości osoby trzeciej jest bez znaczenia.

Zgodnie bowiem z treścią przepisu art. 528 k.c., jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Pozwany S. W. (1) uzyskała natomiast nieodpłatnie własność spornych nieruchomości, gdyż nie spełnił w zamian za to prawo majątkowe żadnego ekwiwalentnego świadczenia majątkowego. Jest to zresztą zrozumiałe albowiem do tego sprowadza się istota umowy darowizny (art. 888 § 1 k.c.).

W świetle tych rozważań należało uznać, że wszystkie konieczne w okolicznościach niniejszej sprawy przesłanki skargi pauliańskiej zostały spełnione, a tym samym powództwo należy uwzględnić.

Sąd miał na uwadze także okoliczność, iż jedna z nieruchomości objęta pozwem, tj dział nr 15, dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie prowadzi księgę wieczystą o nr (...), nie stanowi już własności pozwanego. Na mocy bowiem zaskarżonej umowy darowizny pozwany S. W. (1) darował swojemu synowi P. W. działkę o nr (...), który jest jej właściciel do dnia dzisiejszego. Zgodnie z art. 531 § 2. w wypadku gdy osoba trzecia rozporządziła uzyskaną korzyścią, wierzyciel może wystąpić bezpośrednio przeciwko osobie, na której rzecz rozporządzenie nastąpiło, jeżeli osoba ta wiedziała o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną albo jeżeli rozporządzenie było nieodpłatne. Rozporządzenie przez pozwanego uzyskaną korzyścią majątkową z pokrzywdzeniem wierzycieli nie pozbawia go legitymacji bierniej. Zgodnie bowiem z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2011r., III CZP 132/10 w sprawie o uznanie za bezskuteczną czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzyciela, osoba trzecia, która wskutek tej czynności uzyskała korzyść majątkową, zachowuje legitymację bierną także wtedy, gdy przed doręczeniem pozwu rozporządziła uzyskaną korzyścią na rzecz innej osoby.

Z tych względów, na podstawie powołanych przepisów, orzeczono jak w punkcie I i II wyroku.

Zgodnie z treścią art. 98 § 2 k.p.c. do niezbędnych kosztów procesu prowadzonego przez stronę osobiście lub przez pełnomocnika, który nie jest adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym, zalicza się poniesione przez nią koszty sądowe, koszty przejazdów do sądu strony lub jej pełnomocnika oraz równowartość zarobku utraconego wskutek stawiennictwa w sądzie. Suma kosztów przejazdów i równowartość utraconego zarobku nie może przekraczać wynagrodzenia jednego adwokata wykonującego zawód w siedzibie sądu procesowego. Stosownie natomiast do treści przepisów art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez radcę prawnego zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony.

Wedle z kolei przepisu art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). W związku więc z tym, że pozwany w całości przegrał proces należało go obciążyć obowiązkiem zwrotu kosztów poniesionych przez powódkę. Wprawdzie pozwany także był zwolniony od kosztów sądowych w całości, jednak zgodnie z art. 108 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi. Do tych kosztów zaliczyć należało tylko wynagrodzenie adwokata w kwocie 2 400 zł, gdyż powódka została zwolniona od kosztów sądowych w całości.

Mając powyższe na uwadze, na mocy wskazanych przepisów, Sąd orzekł jak w punkcie III wyroku.

Pozwanemu został ustawiony adwokat z urzędu, który złożył wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej wraz z oświadczeniem, że opłaty nie zostały zapłacone w całości. Skoro pozwany przegrał i korzystał z pomocy prawnej udzielonej przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu, to nie otrzyma zwrotu kosztów procesu na podstawie

art. 98 k.p.c., a więc nie otrzyma też kosztów związanych z działaniem pełnomocnika z urzędu. W takiej sytuacji powstaje subsydiarny obowiązek Skarbu Państwa wypłacenia pełnomocnikowi z urzędu wynagrodzenia za świadczoną pomoc prawną, o czym stanowi art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o advokaturze (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188 z późn. zm.) i wydane na jego podstawie przepisy paragrafów 19 - 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. , o którym była mowa powyżej. W konsekwencji w pkt IV wyroku przyznano od Skarbu Państwa koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej stronie pozwanej z urzędu w postępowaniu .